

INFORME DE SEGUIMENT DEL PROGRAMA DE DOCTORAT (ISPD) QUATERNARI I PREHISTÒRIA (2022-23 i 2023-24)

Aquest informe de seguiment ha estat elaborat pel coordinador/a del programa de doctorat. També hi han col·laborat, el PAS de l'ED .

Responsables de l'elaboració ISPD:	La Comissió Acadèmica del PD
Òrgan responsable d'aprovació :	Comitè de Direcció de l'Escola de Doctorat
Data d'aprovació:	31-01-2025

Antecedents a l'Informe de Seguiment ISPD

1.1. Verificació

31/10/2019

Favorable

[Descarrega l'informe en castellà](#)

Registre de modificacions del programa de doctorat

El programa no ha presentat modificacions des de la verificació de la memòria del 31/10/2019.

A continuació es presenten les modificacions proposades fruit del seguiment del programa.

1. Modificacions substancials a informar en sede:

- a) Apartado 1.3.2.1: PLAZAS DE NUEVO INGRESO OFERTADAS: NO
- b) Apartado 2.1: COMPETENCIAS BÁSICAS Y GENERALES: Se adaptan las competencias al artículo 5 del RD 576/2023 de 4 de julio:
- c) Se modifica el redactado de la competencia CB11 “Comprensión sistemática de un ámbito ~~campo~~ de estudio y dominio de las habilidades y métodos de investigación relacionados con dicho ámbito ~~campo~~.”
- d) Se añade la competencia CB17 “Capacidad de fomentar la Ciencia Abierta y la Ciencia Ciudadana”
- e) Apartado 3.2: REQUISITOS DE ACCESO Y CRITERIOS DE ADMISIÓN: NO/ Se actualiza la denominación de los masters asociados al programa (apartado 3.2.2) y se añade un criterio de admisión adicional del programa referido al aval de una investigadora o investigador perteneciente al programa como posible directora o director de la tesis doctoral (según artículo 7.1 del RD 576/2023, de 28 de febrero) (apartado 3.2.2.1).
- f) Apartado 6.1: LÍNEAS Y EQUIPOS DE INVESTIGACIÓN: NO

2. Modificacions no substancials:

- g) Apartado 1: DATOS DE LA UNIVERSIDAD, CENTRO Y TÍTULO QUE PRESENTA LA SOLICITUD: Se actualizan los datos (nombre y apellidos, cargo) del representante legal y del responsable del programa de doctorado.
- h) Apartado 4.1: ACTIVIDADES FORMATIVAS: Se añade la competencia CB17 a las siguientes actividades formativas: “Formación en investigación”, “Redacción de la tesis doctoral en inglés”, “Formación en diseminación y publicación de resultados de la investigación”, “Jornadas doctorales” y “Actividades reconocidas (cursos transversales externos o internos)”
- i) Apartado 6.1: LÍNEAS Y EQUIPOS DE INVESTIGACIÓN: Actualización del profesorado para asegurar el logro de las competencias, los objetivos y las plazas previstas en el programa de doctorado. Se han ampliado y actualizado de las siguientes tablas:
 - 6.1.1 Descripción de los equipos de investigación
 - 6.1.2. Referencia completa de un proyecto de investigación competitivo para cada grupo de investigación
 - 6.1.3. Referencia completa de las 25 contribuciones científicas más relevantes de los últimos 5 años
 - 6.1.4 Referencia completa de 10 tesis doctorales defendidas dentro del programa durante los últimos 5 años

Resum de modificacions

Seguiment programa de doctorat	2021-22	2022-23	2023-24
Nombre d'altres/baixes de professors del PD (verifica vs actual)		3	5
Nombre d'altres/baixes de professors del PD (per curs)		3	2
% de modificació de professors del PD		10%	15%
Nombre d'altres/baixes de directors de tesi col·laboradors (cada curs)		5	3
Nombre d'altres/baixes de directors de tesi col·laboradors (verf vs actual)		13	16
Nombre LINV del PD		10	10
Nombre de LINV inactives durant 3 cursos		1	1
Nombre d'altres/baixes de línia d'investigació (curs)		0	0
Places a SEDE		15	15
Places que necessita el PD			

Aquestes modificacions s'han recollint a l'ISPD i es traslladaran si s'escau com a modificació substancial de la memòria de verificació a la SEDE d'acord amb el PR-ED-004 Modificacions de titulacions.

Justificació de les modificacions realitzades

S'han produït dos tipus de modificacions en el programa. D'una banda 8 altes i baixes de professorat que tenen a veure amb els canvis de situació professional.

Valoració de l'assoliment dels estàndards

Estàndard 1: Qualitat dels programes formatius

- 1.1. El programa disposa de mecanismes per garantir que el perfil d'ingrés dels doctorands i doctorandes és adequat i el seu nombre és coherent amb les característiques i la distribució de les línies de recerca del programa i el nombre de places ofertes**

Taula 1.1 Indicadors estàndard 1.1

Oferta- Demanda i Matrícula	2021-22	2022-23	2023-24	Valor objectiu	Valor llindar	Acció de millora
Places ofertes	15	15	15	15	15	
Places de nou accés no cobertes (places- Nou accés)	7	5	5	--	--	
Nombre de preinscrits (preinscripcions completes)- DEMANDA	8	10	10	10	5	
<i>Demanda (D)</i>	5	5	6	--	--	
<i>Demanda (H)</i>	3	5	4	--	--	
Nombre d'estudiants amb accés a matrícula (Admès o matriculables)	8	10	11	15	8	
Nombre d'estudiants de nou accés matriculats	8	10	10	10	5	
<i>Matriculats (nou accés) (D)</i>	5	5	6	--	--	
<i>Matriculats (nou accés) (H)</i>	3	5	4	--	--	
Resta matriculats (matriculats - ingressos)	14	22	30	--	--	
Matriculats total	22	32	40	35	20	
<i>Matriculats total (D)</i>	12	17	21	--	--	
<i>Matriculats total (H)</i>	10	15	19	--	--	
% Estudiants a TC	0,0%	93,8%	87,5%	--	--	
% Estudiants a TP	0,0%	6,3%	12,5%	--	--	

Procedència dels estudiants	2021-22	2022-23	2023-24	Valor objectiu	Valor llindar	Acció de millora
% Estudiants de nou ingrés de nacionalitat estrangera	37,5%	30,0%	30,0%	--	--	
% Estudiants totals de nacionalitat estrangera	40,9%	37,5%	27,5%	50%	30%	
<i>Estudiants de nou ingrés amb descomptes en matrícula</i>	3	4	2	--	--	
% Estudiants de nou ingrés amb descomptes en matrícula	37,5%	40,0%	18,2%	50%	30%	
% Estudiants de nou ingrés amb contractes (URV+ Instituts)			45,5%	--	--	
<i>Estudiants totals amb descomptes en matrícula</i>			10	--	--	
% Estudiants total amb beca	45,5%	43,8%	25,0%	50%	30%	
% Estudiants total amb contracte URV per programa de doctorat			25,0%	--	--	
% Estudiants total amb contracte (total =URV+ instituts o centres) per programa de doctorat			55,0%	--	--	
<i>Estudiants de nou ingrés procedents d'altres universitat</i>			6	--	--	
% Estudiants de nou accés procedents de titulacions de la URV	50,0%	40,0%	40,0%	50%	25%	
% Estudiants de nou accés procedents resta universitats catalanes	25,0%	30,0%	0,0%	20%	10%	
% Estudiants de nou accés procedents resta universitat espanyoles	0,0%	10,0%	30,0%	10%	5%	PM-QP-22-23-01 Incrementar la visibilitat del PD per captar un major percentatge d'alumnat procedent de la resta d'Espanya.
% Estudiants de nou accés procedents universitats Internacionals	25,0%	20,0%	30,0%	20%	10%	
% Estudiants amb complements de formació	0,0%	0,0%	0,0%	--	--	

ANÀLISIS ES 1.1

Els mecanismes per garantir l'adequació del perfil de l'alumnat i el seu nombre estan implantats correctament segons el procés *PR-ED-014 Preinscripció, accés, admissió i matrícula en programes de doctorat*, que permet a cada coordinador aplicar els criteris i mèrits definits a la pàgina web i fer una selecció dels candidats per adequar-se a les característiques del programa.

Les dades manifesten un bon ajust entre l'oferta de places (15) i la demanda real en el programa de doctorat. Tot i que la implantació del Programa de Doctorat és recent, al curs 2019-20, preveiem que el nombre de matriculats serà molt constant i, per tant, no preveiem canvis en l'oferta de places del PD ja que el nombre de matriculats no ha superat l'oferta de places.

Donat la curta trajectòria del Programa de doctorat, considerem que és molt aviat per avaluar la baixada del nombre de matriculats en el curs 2021-22 (8 alumnes) i que aquesta pot respondre a una fluctuació entre cursos que pot incrementar-se en cursos posteriors.

El nombre total d'estudiants matriculats al curs 2021-22 ha estat 22 i preveiem que aquest nombre s'incrementarà en els propers cursos al tenir noves incorporacions d'alumnat i cobrir tot el cicle dels estudis de doctorat. Considerem que en general que un nombre total d'estudiants matriculats d'aproximadament 30 és molt adient tenint en compte l'oferta de places, les línies de recerca i el professorat disponibles per dirigir tesis que s'analitzarà a l'ES 4.

En el Programa de Doctorat n'hi ha un alt percentatge d'alumnat procedent de la URV ja que aquests/es estudiants han cursat el màster en Arqueologia del Quaternari i Evolució Humana (Erasmus Mundus) i després de completar els seus estudis de màster volen continuar els seus estudis de doctorat en la mateixa universitat. A més, el fet de que el màster sigui Erasmus Mundus i tingui un percentatge alt d'alumnes estrangers, també incrementa el nombre d'estudiants estrangers en el Programa de Doctorat (42,9% al curs 2020-21 i 40,9% al curs 2021-22). El percentatge d'alumnat procedent d'universitats de la resta d'Espanya és baix i, per aquest motiu, proposem incidir en la visibilitat del Programa de Doctorat per augmentar la captació d'aquest d'alumnat.

En general, el nombre d'estudiants és coherent amb les característiques dels programes, les línies de recerca dels programes i les places ofertades que es van ajustant cada curs en funció de la demanda vigent.

Pel que fa als mecanisme de captació i finançament pels doctorands, cal assenyalar que continuen vigents els descrits en l'anterior informe d'acreditació, tot i que si el proper curs baixa de novament la matrícula de nou ingrés caldrà revisar-los. Pel que fa als mecanisme d'admissió i selecció definits al *PR-ED-014 Preinscripció, accés, admissió i matrícula en programes de doctorat* i a la pàgina web de programa, considerem que **son molt adequats** garantir el perfil d'ingrés dels doctorands/es.

ACTUACIONS IMPLANTADES ES 1.1

Les actuacions implantades per millorar el nombre de doctorands, el seu perfil i la distribució de les línies de recerca han sigut les següents:

- ✓ Jornada de Benvinguda als nous estudiants de doctorat organitzada per l'Escola Doctoral.
- ✓ Difusió de les línies de Programa de Doctorat entre l'alumnat del màster en Arqueologia del Quaternari i Evolució Humana (Erasmus Mundus) per que continuïn els seus estudis a la URV.
- ✓ Participació en la convocatòria d'Ajuts Futurs Investigadors (AFI) ofertada per l'Escola Doctoral de la URV.
- ✓ Participació en les convocatòries de Beques, ajuts i contractes predoctorals de la Generalitat de Catalunya (FI), Ministerio de Universidades (FPU) y Ministerio de Ciencia e Innovación (FPI).
- ✓ Col·laboració amb l'Institut de Paleoeologia Humana i Evolució Social (IPHES) i participació dels investigadors/es d'aquest centre de recerca com directors/es de tesis doctorals en el Programa de doctorat.

VALORACIÓ FINAL I BONES PRÀCTIQUES ES 1.1

☐ En progrés vers l'excel·lència ☒ X S'assoleix ☐ S'assoleix amb condicions ☐ No s'assoleix

Justificació: El programa valora positivament la implantació d'aquest estàndard perquè considera que el disseny del programa (línies de recerca, perfil de competències i activitats formatives) està conforme segons els requisits de la disciplina i respon al nivell formatiu requerit al MECES. Tanmateix, considerem que els doctorands admesos tenen el perfil d'ingrés adequat i el seu nombre és coherent amb les característiques i distribució de les línies de recerca del programa, i el nombre de places ofertes i alhora que el programa que té els mecanismes adequats de supervisió dels doctorands i de les activitats formatives. En conseqüència, el programa considera aquest estàndard s'assoleix.	
SEGUIMENT PROPOSTES DE MILLORA ES 1.1	NOVES PROPOSTES DE MILLORA ES 1.1
La millora definida al pla de millora 22-23 s'ha implantat completament/ s'està implantat / no s'ha implantat..... - Incrementar la visibilitat del Programa de Doctorat per tal d'augmentar la captació d'alumnat procedents d'universitats de fora de Catalunya, realitzant accions de captació en les excavacions arqueològiques en les que participa de forma habitual el professorat del Programa de Doctorat. (PM-21-22-01)	Fruit del seguiment i anàlisi de la titulació considerem necessari incorporar les següents accions de millora: ✓ Captació d'estudiants a la LINV i fomentar la direcció del directors implicats en la LINV. PM-QP-24-25-01, ✓ Definir un model de pla de formació pels estudiants per assolir les competències del PD definides a la memòria de verificació. PM-QP-24-25-02

1.2. El programa disposa de mecanismes adequats de supervisió dels doctorands i doctorandes i, si escau, de les activitats formatives.

Taula 1.3 Indicadors estàndard 1.2

Seguiment i avaluació del doctorand	2021-22	2022-23	2023-24	Valor objectiu	Valor llindar	Acció de millora
<i>Nombre total d'estudiants convocats</i>	19	29	33	--	--	
<i>Nombre d'estudiants avaluats positivament (A+NB)</i>	19	29	33	--	--	
<i>Nombre d'estudiants avaluats negativament (NA+NP)</i>	0	0	0	--	--	
Percentatge d'estudiants avaluats positivament	100,0%	100,0%	100,0%	90%	80%	
Percentatge d'estudiants avaluats negativament	0,0%	0,0%	0,0%	5%	15%	

ANALISIS ES 1.2
D'acord amb el RD 99/2011 i el PR-ED-023 <i>Supervisió i seguiment del doctorand</i> , el mecanisme de què disposa el programa de doctorat per a la supervisió i seguiment de doctorands/es és a través del pla d'investigació (Plalnv), elaborat el primer semestre després de l'admissió (i revisable cada curs), i del document d'activitats del doctorand o doctoranda (DAD),

elaborat cada curs acadèmic pel doctorand/a i supervisat pels seus directors/es de tesis. Aquest mecanisme està descrit al procediment *PR-ED-023 Supervisió i seguiment del doctorand* i a la URV es porta a terme a través de la plataforma en línia anomenada SAD (Seguiment i Avaluació del Doctorand).

En els dos cursos d'implantació del Programa de Doctorat el 100% dels/de les estudiants han superat l'avaluació del DAD i el PLAINV i un 0% estudiants han sigut avaluats negativament o tenen un no presentat. Considerem aquesta xifra com molt positiva i manifesta la implicació del professorat del Programa de Doctorat en el seguiment dels doctorands/es i l'alta motivació de l'alumnat en prosseguir els seus estudis dintre del nostre Programa de Doctorat.

ACTUACIONS IMPLANTADES ES 1.2

Cal destacar que les accions que el programa té implantades per fer el seguiment i millora de la supervisió dels doctorands i doctorandes del programa són:

- Sessions periòdiques de presentació dels projectes de tesi doctoral. Cada setmana es realitza una presentació al IPHES a on els/les alumnes de doctorat de forma rotatòria presenten el seu projecte de tesis i reben comentaris dels investigadors/es i professors/es.

- Seminaris específics de formació dintre del Programa de Doctorat.

VALORACIÓ FINAL I BONES PRÀCTIQUES ES 1.2

☒ En progrés vers l'excel·lència ☐ S'assoleix ☐ S'assoleix amb condicions ☐ No s'assoleix

El programa de doctorat valora positivament la implantació d'aquest estàndard perquè considera el programa té els mecanismes adequats de supervisió dels doctorands i de les activitats formatives. En conseqüència, el programa considera que aquest estàndard s'assoleix satisfactòriament.

A més el programa de doctorat considera com a una bona practicat el seguiment que es fa individualment de cada doctorand i la participació en les presentacions periòdiques de projectes de tesis doctoral i el seguiment que es realitza per tal que tots els estudiants i els directors de tesis facin el seu SAD i a més l'Escola dona suport constant a través d'aquesta mateixa adreça. I per tant el programa considera que en conseqüència aquest estàndard es valora en progrés vers a l'excel·lència.

SEGUIMENT PROPOSTES DE MILLORA ES 1.2

El programa de doctorat és de recent implantació i no té definit pla de millora anteriors.

NOVES PROPOSTES DE MILLORA ES 1.2

Fruit del seguiment i anàlisis de la titulació considerem necessari incorporar les següents accions de millora:
Definir els criteris d'avaluació dels doctorands i fer-los públics a Moodle de cada PD. PM-QP-24-25-03

Estàndard 2: Pertinència de la informació pública

L'Estàndard 2 es considera transversal, per tant el anàlisi i justificació de la valoració de l'assoliment d'aquest estàndard es presenta a l'informe de seguiment de l'ED (ISU) aprovat pel CDE i publicat a la [web de qualitat del doctorat](#).

L'Estàndard 2 es considera transversal, per tant, l'anàlisi i justificació de la valoració de l'assoliment d'aquest estàndard es realitza a nivell d'ED i és la següent:

Taula 2.1 Indicadors de satisfacció sobre l'ES 2

Indicador	19-20	21-22	23-24
Satisfacció dels doctorands amb la informació sobre els estudis de doctorat disponible a la web és clara i comprensible (respecte als objectius, activitats de formació, avaluació anual, tràmits administratius, etc)	7,70	8,22	7,82
Satisfacció dels directors/es amb la informació sobre els estudis de doctorat disponible a la web és clara i comprensible (respecte als objectius, activitats de formació, avaluació anual, tràmits administratius, etc)	7,91	8,05	8,12
Satisfacció dels estudiants amb les vies d'informació i comunicació (web, correus electrònics, etc.) són adequades.	8,11	8,35	8,14
Satisfacció dels directors amb les vies d'informació i comunicació (web, correus electrònics, etc.) són adequades.	8,05	8,18	8,37

De la revisió i anàlisi que fa l'ED seguint el descrit al *PR-ED-007 Gestió de la informació pública*, es considera que l'estructura de la pàgina web i la navegació és adequada i segueix donant compliment a les directrius internes i requeriments externs. També segueix garantint un fàcil accés a la informació rellevant del PD a tots els grups d'interès, que inclou els resultats del seguiment i de l'acreditació i la informació sobre el SIGQ. La satisfacció dels estudiants i els directors/es amb la informació disponible a la web se situa al voltant del 8, indicant que la satisfacció dels usuaris amb la informació pública disponible a la web és molt bona.

A més, L'ED seguint el descrit al *PR-ED-007 Gestió de la informació pública*, publica i revisa informació veraç, completa i actualitzada sobre les característiques del programa de doctorat, el seu desenvolupament operatiu i els resultats assolits.

No obstant, es van detectar algunes necessitats, que es van registrar al pla de millora de l'ED i es detallen a continuació:

ACTUACIONS IMPLANTADES ES 2

S'han implantat diverses millores a la web ED i a la web de cada programa de doctorat:

- 1) Per fer el procés de preinscripció i matrícula més clar, s'ha publicat un document de passos a seguir per fer la preinscripció i matrícula.

[passos que heu de seguir](#) per preinscriure-us, ser admesos, matricular-vos i començar un doctorat.

- 2) S'ha adaptat tota la web a les novetats sorgides al RD 99/2011.
- 3) S'ha millorat la web sobre doctorat industrial.
- 4) S'està revisant amb Gabinet de Comunicació la visualització del pla de formació transversal per millorar-lo i fer-lo més atractiu visualment.

- 5) Per Incentivar la publicació de Notícies a la web de l'ED, s'ha elaborat un llistat de possibles temes susceptibles de redactar notícies i publicar-les a la web. A més, s'està portant a terme una actualització constant de les notícies a la pàgina principal de l'ED.
- 6) S'ha revisat la web de tots els programes de doctorat per millorar l'enllaç al CV dels directors de tesis externs.
- 7) S'està revisant el contingut de la web usant un llenguatge més inclusiu.

SEGUIMENT PROPOSTES DE MILLORA ES 2

1) Seguiment propostes de millora anteriors

Propostes completament implantades:

21-22 PM-ED-2.1, Crear un nou apartat "Qualitat i indicadors" a la web de cada programa

21-22 PM-ED-2.2, Crear un nou apartat "Tesis defensades" a la web de cada programa

22-23 PM-ED-2.1, Fer una notícia a la pàgina principal de l'ED cada vegada que es publiquin novetats del SIGQ

22-23 PM-ED-2.2, Fer una guia per doctorands amb el PR i passos que ha de fer el doctorand per publicar-la a web i moodle

23-24 PM-ED-2.1, Definir un llistat de temes per redactar notícies a la web

S'està treballant en implantar les següents propostes:

22-23 PM-ED-2.2, Informar més clarament a la web de l'ED quins serveis /unitats participen en la gestió del doctorat

22-23 PM-ED-2.3, Revisar la web dels PD per afegir: (1) sortides professionals més específiques- VIDEOS i (2) requisits d'accés amb titulacions concretes

23-24 PM-ED-2.2, Redactar i publicar notícies a web

2) Seguiment propostes procedents acreditació

A continuació, es detallen les recomanacions de les acreditacions i l'estat d'implantació:

Recomanacions transversals de l'ED

Recomanació	Justificació/ Implantació
Homogeneizar la información web de la totalidad de los Programas de Doctorado incluyendo datos relevantes sobre el profesorado, líneas de investigación, directoras/es de Tesis Doctorales y resultados de éstas, además de completar la información básica en sus apartados como calidad e indicadores.	FET 2015-16- PM-ED-05
Mejorar la comprensión de la interfaz creada para la revisión de los principales indicadores de cada uno de los Programas de Doctorado.	23-24 PM-ED-3.19 no iniciada, termini 26-27
Revisar qué información de los espacios web debe de expresarse en castellano, catalán e inglés de manera que se cumpla el compromiso de la EPID.	Desestimad. Ja està tot revisat i en 3 idiomes
La información está accesible en catalán, castellano e inglés, aunque se ha detectado que algunas informaciones en su versión inglesa no están adecuadamente introducidas.	Desestimad. Ja està tot revisat no s'ha detectat a quina informació es refereix el comentari, sempre s'envia el text al Servei Lingüístic
Sin embargo, la información no está completa en los distintos Programas de Doctorado, lo que necesita una actualización tal y como ya se ha contemplado en el Plan de Mejoras.	Desestimad. Ja està tot revisat i actualitzat.
Mejorar en la navegabilidad directa sobre la información recogida por las encuestas, la calidad, etc. ya que puede ser difícil acceder a dicha información desde las webs de cada programa.	FET 21-22 PM-ED-2.1
Mejorar la accesibilidad a las tesis defendidas en los últimos años.	FET 21-22 PM-ED-2.2
Revisar la página web al detectarse lagunas en los CV del profesorado y colaboradores y falta de sexenios, entre otras cuestiones Revisar web: CV del profesorado, CV directores/as en colaboración de los programas y el procedimiento de asignación de personas tutoras y directores de tesis.	FET 2015-16- PM-ED-05

Mayor difusión de sus resultados , así como circunscribir cualquier acción orientada a la mejora de los títulos como consecuencia del SGIC para que el mismo, y las acciones derivadas de él, sean conocidas por todos.	FET 21-22 PM-ED-3.1 FET 21-22 PM-ED-3.3 22-23 PM-ED-2.1 → 50% d'implantació
Informar sobre la gestión administrativa de la universidad y en concreto del servicio que las gestiona, por ejemplo revisando la web de la EPD para enlazar, si es preciso, con la información que se ofrezca en la página web de la URV en relación a los servicios administrativos disponibles.	22-23 PM-ED-2.2 → 75% d'implantació

Les recomanacions de les acreditacions específiques de titulacions que s'han treballat als plans de millora de cada titulació són:

Acreditació	Recomanació
2020- ciències i enginyeria	Incluir las salidas profesionales de manera más específica, quizás incluyendo experiencias personales de los propios egresados.
2021- C Salut	Implantar nuevos mecanismos de difusión de los resultados obtenidos y de las acciones de mejora implantadas en los programas de doctorado, dirigidos a todos los grupos de interés y especialmente al alumnado de nuevo ingreso.
2020- ciències i enginyeria	Complementar la información de los requisitos de acceso a los programas con ejemplos concretos de las titulaciones pertinentes.
2021- C Salut	Visibilizar en la web los proyectos activos con posibilidad de acogida de estudiantes de doctorado, con una descripción de los ámbitos/áreas que incluya cada una de las líneas de investigación

NOVES PROPOSTES DE MILLORA DE L'ES 2

24-25-PM-ED-2.1	Revisar i millorar contínuament la pàgina web de l'ED (llenguatge inclusiu)
-----------------	---

Estàndard 3: Eficàcia del sistema de garantia interna de qualitat (SGIQ)

L'Estàndard 3 es considera transversal, per tant el anàlisi i justificació de la valoració de l'assoliment d'aquest estàndard es presenta a l'informe de seguiment de l'ED ISU i més concretament a l'Informe de seguiment del SIGQ de l'Escola aprovat pel CDE i publicat a la [web de qualitat del doctorat](#)

Estàndard 4: Adequació del professorat

4.1.El professorat té una activitat de recerca acreditada

Taula 4.1 Indicadors estàndard 4.1

Plantilla docent / investigadora	2021-22	2022-23	2023-24	Valor objectiu	Valor llindar	Acció de millora
Nombre professors/es del programa	30	31	33	30	25	
Nombre directors/es col·laboradors	9	14	18	20	5	
Total directors/es de tesi	39	45	51	50	30	
Directors/es dirigint tesis	21	32	34	20	15	
Professors/es amb sexennis	28	29	3	--	--	
<i>Professor/es assimilat amb sexenni viu</i>			28	--	--	
<i>Directors/es tesis defensades</i>	0	3	10	--	--	
<i>Directors/es tesis defensades amb sexennis</i>		3	2	--	--	
<i>Directors/es tesis defensades assimilats</i>			8	--	--	
Percentatge de sexennis vius dels directors/es de tesis defensades	0,00%	100,00%	100,00%			
Percentatge de sexennis vius del professorat	93,33%	93,55%	93,94%			
<i>Directors/es amb sexennis que dirigeixen tesis doctorals</i>			3	--	--	
<i>Directors/es amb sexennis equivalents q dirigeixen tesis doctorals</i>			30	--	--	
Percentatge de directors/es de tesi vives (dirigint) amb sexennis vius o equivalent			64,7%			

Taula 4.2 Indicadors estàndard 4.1

Alineament PD amb recerca i transferència	2021-22	2022-23	2023-24
Projectes de recerca competitius en vigor per DT del programa			10
Projectes de recerca competitius en vigor en què l'IP sigui professor del programa			10
Directors/es que participa en projectes de recerca competitius vigents			10
Directors/es que és IP de projectes de recerca competitius vigents			10
Contribucions científiques del professorat rellevants en l'àmbit del programa			57
Contribucions científiques del professorat rellevants en l'àmbit del programa indexades WOF i SCOPUS			56

Nombre de contractes de transferència del professorat del PD			furv
Nombre de patents del professorat del PD			

ANÀLISIS ES 4.1

Analitzats els indicadors corresponents a l'estàndard 4.1, s'observa que són molt positius i justifica el progrés vers l'excel·lència. Actualment el programa compta amb 30 professors/es i 9 directors/es de tesi en col·laboració en el Programa de doctorat. A la pàgina web de línies d'investigació (<http://www.doctor.urv.cat/ca/futurs-estudiants/oferta/7726/arees-de-recerca/>) es pot consultar per cada programa de doctorat i línies d'investigació el professorat i els directors de tesi col·laboradors adscrits, així com el currículum de tots ells.

Sexennis d'investigació

El percentatge de professorat amb sexenni vius o assimilat a sexenni és del 93,3 %. Tot i això cal destacar que una bona part del professorat i del professorat en col·laboració del Programa de Doctorat són investigadors/es del centre de recerca IPHES i que la seva figura de contractació no els hi permet sol·licitar els sexennis de recerca, tot i que reuneixen els requisits en nombre de publicacions i projectes de recerca per tal d'obtenir-los. Si tenim en compte

Per tant segons els indicadors anteriors, podem dir que el Programa de Doctorat compleix amb la rubrica cap a l'excel·lència ja que com a mínim tres quartes parts del professorat associat al programa de doctorat que ha dirigit tesis doctorals té una activitat de recerca acreditada.

Projectes

La major part del professorat del programa de doctorat pertany a 3 Grups Reconeguts de la Generalitat de Catalunya de la convocatòria 2017SGR, i com es va detallar a la verificació els 3 IPs d'aquests SGR formen part del professorat del Programa de doctorat:

1) Títol del Projecte: Human Palaeoecology in the Plio-Pleistocene (PalHum)

Investigador/a principal: Hugues-Alexandre Blain.

Entitat: Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR), Generalitat de Catalunya

Referència: SGR 2017 859

2) Títol del Projecte: Grup d'anàlisi de processos socioecològics, canvis culturals i dinàmiques de població a la Prehistòria (GAPS)

Investigador/a principal: Ethel Allué

Entitat: Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR), Generalitat de Catalunya

Referència: 2017 SGR 836

3) Títol del Projecte: Evolució social, cultural i biològica al Plistocè / Social, Cultural and Biological Evolution during the Pleistocene (StEP)

Investigador/a principal: Andreu Ollé

Entitat: Financiació: Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR), Generalitat de Catalunya

Referència: 2017 SGR 1040

La participació en projectes competitius vigents també és molt rellevant per part del col·lectiu de professorat durant el període d'avaluació (2019-2022). Destaquem els següents projectes que tenen un investigador principal entre el professorat del programa.

- 4) Títol del Projecte: Eco-Social behaviour of the Sierra de Atapuerca Hominins during Quaternary, V
 Investigador/a principal: Dr E. Carbonell, Dr M. Mosquera
 Convocatòria: Ayudas a proyectos de I+D correspondientes al Programa Estatal de fomento de la Investigación Científica y Técnica de Excelencia. Subprograma Estatal de Generación de Conocimiento
 Entitat: Ministerio de Economía y Competitividad (MINECO)
 Reference Code: PGC2018-093925-B-C32
- 5) Títol del Projecte: Neanderthal behaviour and paleoecology in Mediterranean ecosystems
 Investigador/a principal: Dr F. Rivals, Dr M. Vaquero
 Convocatòria: Ayudas a proyectos de I+D correspondientes al Programa Estatal de fomento de la Investigación Científica y Técnica de Excelencia. Subprograma Estatal de Generación de Conocimiento
 Entitat: Ministerio de Ciencia e Innovación
 Reference Code: PID2019-103987GB-C31
- 6) Títol del Projecte: Estudio arqueológico y paleontológico del Plio-Pleistoceno de la 13uenca de Engel Ela-Ramud, depresión de Danakil (Eritrea)
 Investigador/a principal: Dr Bienvenido Martínez
 Convocatòria: Ayudas a proyectos arqueológicos en el exterior correspondientes al año 2020
 Entitat: Ministerio de Cultura y Deporte – IPCE
 Reference Code: T002020N0000045499
- 7) Títol del Projecte: El Plio-Pleistocè del Camp dels Ninots i la depressió Prelitoral: evolució paleoclimàtica, dispersions faunístiques i humanes II
 Investigador/a principal: Dr Bruno Gómez
 Convocatòria: Projectes Quadriennals de Recerca
 Entitat: Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya
 Reference Code: CLT009/18/00052 (under renewal)
- 8) Títol del Projecte: Evolució paleoambiental i poblament prehistòric a les conques dels rius Francolí, Gaià, Siurana i rieres del Camp de Tarragona (2018-2021)
 Investigador/a principal: Dr Josep Maria Vergés
 Convocatòria: Projectes Quadriennals de Recerca
 Entitat: Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya
 Reference Code: CLT009/18/00053
- 9) Títol del Projecte le: Cinglera del Capelló 2018-2021
 Investigador/a principal: Dr Josep Vallverdú
 Convocatòria: Projectes Quadriennals de Recerca
 Entitat: Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya
 Reference Code: CLT009/18/00054
- 10) Títol del Projecte: Neandertals i carnívors: una història compartida
 Investigador/a principal: Dr Jordi Rosell
 Convocatòria: Projectes Quadriennals de Recerca
 Entitat: Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya
 Period: 01/01/2018 – 31/12/2021 (under renewal for 01/01/2022 – 31/12/2025)
 Reference Code: CLT009/18/00055

11) Títol del Projecte: Lower Paleolithic Spheroids Project (LPSP)

Investigador/a principal: Dr Deborah Barsky

Convocatòria: RESEARCH GRANTS. APPLICATION RESEARCH PROJECT

Entitat: Gerda Henkel Stiftung

12) Títol del Projecte: Early hominin climate envelope: The lower vertebrate perspective

Investigador/a principal: Dr Hugues A. Blain

Convocatòria: Research grants

Entitat: Leakey Foundation

13) Títol del Projecte: Estudios de los registros pleistocenos de la 14uenca de Engel Ela-Ramud, Eritrea

Investigador/a principal: Dr Bienvenido Martínez

Convocatòria: Subvenciones de los proyectos de excavación fuera de Europa

Entitat: Fundación Palarq

14) Títol del Projecte: Evolución del poblamiento humano durante el cuaternario en Marruecos Oriental: Aïn Beni Mathar-Guefaït (Provincia de Jerada, Marruecos)

Investigador/a principal: Dr María Gema Chacón, Dr Robert Sala

Convocatòria: Subvenciones de los proyectos de excavación fuera de Europa

Entitat: Fundación Palarq

La tipologia de projectes en què participen el professorat del programa és molt variada, i hi ha un bon balanç entre projectes nacionals i internacionals amb una gran diversitat d'organismes finançadors.

Publicacions

Pel que fa a la producció científica el professorat del programa segueix un bon ritme de publicacions. Durant aquest període s'han publicat un total de 367 articles en publicacions ressenyades en el *Journal of Citation Reports* (2019=126; 2020=149; 2021=92). Pel que fa a les àrees ISI, les àrees temàtiques relacionades amb el programa (Earth and Planetary Sciences, Anthropology, Archaeology, Paleontology, Geosciences, Evolutionary Biology, Multidisciplinary..) estan molt ben representades, la qual cosa indica un alt grau d'interdisciplinarietat i d'adequació al programa de la recerca que porta a terme el professorat. Finalment, destaca l'alt nombre de citacions que van rebre aquestes contribucions (3701 cites segons Scopus), amb una mitjana de 10,08 cites per article.

ACTUACIONS ES 4.1

VALORACIÓ FINAL I BONES PRÀCTIQUES DE L'ESTÀNDARD ES 4.1

☒ X En progrés vers l'excel·lència ☐ S'assoleix ☐ S'assoleix amb condicions ☐ No s'assoleix

Justificació:

Tenint en compte que el professorat que participa al Programa de Doctorat acredita una activitat de recerca àmplia i diversa que s'estructura a partir de diversos elements, tal com van ser expressats a la memòria de verificació, entre els quals la participació en grups de recerca, l'obtenció de projectes de recerca en el marc de convocatòries competitives, tant nacionals com internacionals, així com a nivell de publicacions científiques. Com a mínim tres quarts parts del professorat associat al programa de doctorat que ha dirigit tesis doctorals té una activitat de recerca acreditada. Un 93,3 % del professorat del programa disposa actualment d'un sexenni viu o equiparació amb sexenni, però la totalitat del professorat disposa d'un mínim de 5 publicacions científiques indexades en els darrers 5 anys. Valorem l'estàndard 4.1 **en progrés vers a l'excel·lència**.

SEGUIMENT PROPOSTES DE MILLORA ES 4.1	NOVES PROPOSTES DE MILLORA ES 4.1
El programa de doctorat és de recent implantació i no té definit pla de millora anteriors.	Fruit del seguiment i anàlisi de la titulació no considerem necessari incorporar accions de millora.

4.2. El professorat és suficient i disposa de la dedicació adequada per desenvolupar les seves funcions

Taula 4.3 Indicadors estàndard 4.2

Plantilla docent / investigadora	2021-22	2022-23	2023-24	Valor objectiu	Valor llindar	Acció de millora
Nombre professors/es del programa	30	31	33	30	25	
Nombre directors/es col·laboradors	9	14	18	20	5	
Total directors/es de tesi	39	45	51	50	30	
Directors/es dirigint tesis	21	32	34	20	15	
Mitjana de tesis en direcció per director/a			1,6	--	--	
% Directors dirigint tesis	53,8%	71,1%	66,7%	--	--	
% Directors/es que no dirigeixen tesis	37,0%	28,9%	33,3%	30%	40%	
% Col·laboradors del PD	23,1%	31,1%	35,3%	--	--	
% Directors/es col·laboradors que no dirigeixen tesis			27,8%			
% Professors del PD	0,0%	0,0%	64,7%	--	--	
% Professors del PD no dirigint			36,4%	--	--	
Directors/es amb sexennis que dirigeixen tesis doctorals			3	--	--	
Directors/es amb sexennis equivalents q dirigeixen tesis doctorals			30	--	--	
Percentatge de directors/es de tesi vives (dirigint) amb sexennis o equivalent			65%			

ANÀLISIS ES 4.2

El programa considera que el volum de professors/es del programa (30) i de directors/es de tesi col·laboradors/es (9) , són suficients i molt adient per atendre als/es doctorands/es actuals i als futurs. En qualsevol cas, en els propers cursos s'ha previst que l'entrada de nous alumnes en el programa de doctorat augmenti el professorat en col·laboració. Els directors de tesi en col·laboració són directors/es de tesi novells en tasques de supervisió o extern que aporten coneixements específics en certs àmbits menys afins al programa i per tant diem que col·laboren en el programa i dirigeixen les tesis en col·laboració amb els professors del programa.

A octubre de 2022 (moment de finalització del curs 2021-22) del total de 39 professors/es que participaven al programa n'hi havia 21 que dirigien alguna de les tesis doctorals actives. Preveiem que el percentatge de professorat que no dirigeix tesis doctorals disminuirà en els propers cursos ja que també preveiem un augment del nombre d'alumnes matriculats en el programa.

A més com es constata a l'estàndard 4.1 el professorat té el reconeixement i l'experiència necessària i per tant és molt adequat per dirigir tesis doctorals.

Segons l'anterior podem valorar que el professorat és suficient per dirigir les tesis doctorals matriculades. En el cas de directors novells, la comissió acadèmica assigna com a tutor un professor amb experiència en direcció de tesis. Tot i això, con es dedueix dels informes de seguiment i modificació, la plantilla de directors de tesi del programa és dinàmica i hi pot haver petits canvis que no impliquen una modificació substancial i que es comunicaran a AQU en el moment de presentar una modificació de la memòria de verificació.

La distribució del professorat entre línies d'investigació del programa segueix sent adequada i es correspon a la presentada a l'acreditació dels programes de doctorat, ja que el volum d'altres de professorat s'ha reduït considerablement i per tant considerem que és adequada i encaixa amb la distribució d'estudiants per línies d'investigació.

ACTUACIONS IMPLANTADES ES 4.2

VALORACIÓ FINAL I BONES PRÀCTIQUES DE L'ESTÀNDARD ES 4.2

☒ X En progrés vers l'excel·lència ☐ S'assoleix ☐ amb condicions No s'assoleix ☐

Justificació

Tenint en compte l'estructura de la plantilla del professorat i el nombre de professors i professores en col·laboració, ho considerem molt adient per dirigir les tesis doctorals i atendre les tesis doctorals, i, si fos el cas, per impartir les activitats formatives del programa. El 93,3% del professorat disposa de sexennis vius o amb producció científica equivalent i que considerem amb sexennis assimilats.

Valorem l'estàndard 4.2 **en progrés vers a l'excel·lència**.

SEGUIMENT PROPOSTES DE MILLORA ES 4.2

El programa de doctorat és de recent implantació i no té definit pla de millora anteriors.

NOVES PROPOSTES DE MILLORA ES 4.2

Fruit del seguiment i anàlisi de la titulació no considerem necessari incorporar accions de millora.

4.3. El programa de doctorat compta amb les accions adients per fomentar la direcció de tesis.

L'Estàndard 4.3 es considera transversal, per tant, l'anàlisi i justificació de la valoració de l'assoliment d'aquest estàndard es realitza a nivell d'ED i és la següent:

Taula 4.4 Indicadors estàndard 4.3

Indicador	19-20	21-22	23-24
Percentatge de directors/es de tesi que han realitzat el curs de formació de supervisor	--	--	1,7%
Grau de coneixement de les activitats formatives per millorar el rol de director/a	7,646	8,106	7,935
Les activitats formatives que ofereix la URV per a donar suport a aquest rol són adequades.	7,513	8,021	7,700
Crec que rebo prou suport.	7.88	8.26	8.24
Em sento reconegut o reconeguda en aquest rol.	7.40	7.74	7.86

L'anàlisi i revisió que fa l'ED, seguint el descrit al PR-ED-021 Detecció de les necessitats de recursos humans, és que es considera que el professorat té accés i participa en activitats formatives generals i específiques de la seva disciplina. El professorat dels PD té accés i participa en múltiples activitats formatives de caràcter especialitzat de la seva disciplina.

fruit de la seva formació permanent com a investigador, assistint a seminaris, cursos i congressos especialitzats, entre d'altres activitats. Aquesta formació es gestiona a partir dels propis grups de recerca i es completa amb la que la URV organitza, a través del pla de formació del professorat gestionada per l'ICE. Això els permet estar al dia dels desenvolupaments científics i també en l'ensenyament, l'aprenentatge i l'avaluació de la disciplina.

A més, l'ED fomenta la participació dels directors/es de tesi en cursos de formació per a la supervisió de tesis doctorals. La URV és pionera a l'estat espanyol en realitzar aquesta formació i disposa d'un projecte de professionalització de la supervisió doctoral. Aquest projecte inclou cursos tant de formació de supervisors de tesis com de formació per als estudiants de doctorat per a fer un bon desenvolupament de la tesi doctoral. Cada any es programa al menys un curs d'aquestes dues modalitats. Aquest programa de formació de supervisors de tesi consta d'uns tallers d'iniciació a la supervisió doctoral ("Initial Supervisors Training Workshop", de 12 hores, ofertat en català, castellà i anglès), que proporcionen eines especialitzades i una varietat d'exercicis pràctics. Els tallers es complementen amb una sessió de seguiment ("Follow-up on Doctoral Supervision Training", de 6 hores, trilingüe) que té lloc uns mesos més tard de la sessió inicial i que permet valorar als mateixos participants l'aplicabilitat dels coneixements que s'han adquirit, així com compartir els resultats i les dificultats que es poden haver trobat en la seva aplicació.

Cada any acadèmic hi ha disponibilitat per a que a aproximadament 30 directors de tesi realitzin el curs. L'indicador mostra el percentatge de tot el professorat que en aquest any acadèmic ha realitzat el curs. En l'edició de 2024 aquest percentatge ha estat inferior al d'altres edicions degut a que es va fer al campus de Terres de l'Ebre on hi ha un número inferior de professorat amb possibilitat de dirigir tesis. Fins el curs 2023-24 a la URV s'han format uns 200 investigadors. Gradualment, el percentatge total de professorat que ha realitzat el curs va augmentant, aquest darrer curs se situa en un 22%.

Donada la importància d'aquesta formació, la URV, a través de l'ICE, l'ha incorporada dins del pla de formació del nou professorat lector de la universitat i està previst que s'implanti en el segon any d'aquest pla de formació. Amb aquesta estratègia es pretén impulsar la formació en la direcció i tutorització de tesis doctorals de tot el professorat de nova incorporació a la URV.

En general, els directors/es de tesis estan molt satisfets amb el suport que reben per desenvolupar el seu rol com a directors/es de tesi amb una valoració del 8,24. No obstant, malgrat l'esforç en la impartició d'aquests cursos de formació, hi ha aproximadament un 20% del professorat que reconeix que no coneix la seva existència (Grau de coneixement de les activitats formatives per millorar el rol de director/a). Aquest percentatge de professorat pot ser el responsable de que la puntuació rebuda a la qüestió de l'enquesta de satisfacció sobre si les activitats formatives que ofereix la URV per a donar suport a aquest rol són adequades hagi estat de 7,7 i no superior (considerant que aquest curs de formació per directors i tutors els dona una formació en el seu rol molt adequada).

L'ED, amb la finalitat de reconèixer i fomentar les tasques de tutorització, direcció i avaluació de tesis doctorals, vetlla per a mantenir un adequat reconeixement d'aquestes tasques recollint-les a la Normativa de Docència i del Pacte de Dedicació. Aquestes estableixen que la direcció de tesis doctorals, segons el RD 99/2011 de 10 de febrer, també genera activitat docent, assignant anualment a cada professor fins a un màxim de 4,5 crèdits en funció del número de tesis dirigides a estudiants de doctorat matriculats a la URV. Les direccions que no puguin ser reconegudes per aquesta via i les tutoritzacions, ho seran a través del pacte de dedicació del professorat de la URV, d'acord amb la seva normativa. Aquest reconeixement de l'activitat es materialitza cada curs a través del pacte de dedicació i al Pla d'Ordenació Acadèmica (POA).

La puntuació obtinguda en l'enquesta de satisfacció referent al reconeixement que el professorat rep per la direcció de tesis, ha estat de 7,86. Malgrat que el reconeixement que la URV atorga als directors de tesis es situa entre els més alts implantats tant de les universitat catalanes com de l'estat espanyol que se situa entre 2 i 3 crèdits i només una universitat atorga entre 10 i 8 crèdit, aquesta puntuació reflecteix la no total satisfacció del professorat. Una explicació podria ser que, en determinats departaments de la URV, el reconeixement en forma de reducció de crèdits, no s'acaba reflectint en

una reducció real de la docència. Això és degut a la impossibilitat de redistribució de la càrrega docent entre els professors del departament ja que pràcticament tot el professorat pot acollir-se a la reducció docent per direcció de tesis (aquest fet es va constatar a les acreditacions). Aquests resultats es van traslladar al vicerectorat competent en matèria de PDI.

Adicionalment, l'ED, amb la finalitat de reconèixer i fomentar les tasques de coordinació i gestió dels PD vetlla per a mantenir un adequat reconeixement d'aquestes recollint-les a la Normativa de reconeixement al personal docent i investigador per la dedicació a càrrecs i responsabilitats. Com a millora es va incrementar l'assignament de crèdits per coordinació de PD fins a un màxim de 9 crèdits tenint en compte els criteris de distribució de crèdits aprovats pel CDE.

No obstant, es van detectar algunes necessitats, que es van registrar al pla de millora de l'ED i es detallen a continuació:

ACTUACIONS IMPLANTADES ES 4.3	
Contínuament l'ED fa promoció a través del CDE i la coordinació dels PD per a la realització del curs de formació per a la supervisió doctoral. Intentant millorar el procés de reconeixement dels crèdits per tasques de direcció i tutorització, com s'aprecia al seguiment de les millores implantades però a més l'ED al detectar que l'ED assignava els crèdits per direcció de tesi quan els departaments ja havien distribuït la càrrega docent i resultava difícil fer redistribucions, va avançar el calendari per tal que els departaments tinguessin les dades abans i es poguessin tenir en compte a l'hora de fer la distribució de la càrrega docent.	
SEGUIMENT PROPOSTES DE MILLORA ES 4.3	
Seguiment propostes de millora anteriors S'han implantat diverses millores relacionades amb l'ES 4.3, aquestes són: 22-23 PM-ED-4.04, Acordar amb VR de PDI i implantar els criteris per la reducció docent per funcions de tutoria (Equipara UAAs tutoria GiM a Doctorat) 22-23 PM-ED-4.04, Aplicar la reducció docent als tutors --> Finalment ha sigut un reconeixement en UAA Estan en procés d'implantació les següents millores: 22-23 PM-ED-4.03, Construir una petita base de dades per anar recopilant la informació dels assistents als cursos de supervisors (nº de participants segons tipologia, seminaris...)	
b) Seguiment propostes de millora de les acreditacions	
Recomanació dels informes d'avaluació	Justificació
Se sugiere que en las instancias oportunas se reflexione sobre la necesidad de considerar la dirección de tesis como un criterio relevante en la valoración y asignación de actividad docente por parte de los Departamentos y de la Universidad.	Ja tenim PM 22-23 PM-ED-4.4
Solicitar a las autoridades competentes la aplicación de mecanismos que permitan una mayor y más adecuada compensación de la labor tutorial o de dirección.	Ja tenim PM 22-23 PM-ED-4.4
Analizar y definir nuevas medidas de reconocimiento a la dirección y tutorización.	reconeixement tutorizació UAA. Difusion criteris comparació universitats

Revisar las medidas de reconocimiento del PDI que participa, o puede potencialmente participar, en la dirección de Tesis Doctorales adecuándola a la situación de carga de trabajo real.	El reconeixement de crèdits es fa acorde amb la carga real de treball que posteriorment el departament distribueix.
--	---

NOVES PROPOSTES DE MILLORA ES 4.3
Informar al professorat del reconeixement a la URV en crèdits i UAAS per direcció i tutorització de tesis doctorals en relació al que es fa en altres universitats de l'estat espanyol. (24-25-PM-ED-4.05)
Informar al professorat del reconeixement a la URV en crèdits per la coordinació de PD en relació al que es fa en altres universitats de l'estat espanyol. (24-25-PM-ED-4.05)

4.4. El grau de participació de professorat estranger i doctors/es internacionals en les comissions de seguiment i tribunals de tesi és adequat a l'àmbit científic del programa

Taula 4.4 Indicadors estàndard 4.4

Internacionalització	2021-22	2022-23	2023-24
% Estudiants de nou ingrés de nacionalitat estrangera	37,5%	30,0%	30,0%
% Estudiants totals de nacionalitat estrangera	40,9%	37,5%	27,5%
Nombre d'estudiants matriculats en cautela		1	0
Nombre de tesis defensades en règim de cautela			1
Núm tribunals amb membres estrangers		2	6
Núm membres estrangers dels tribunals		4	10
% mencions internacionals		100%	71%
Nombre de directors de tesis defensades nacionalitat estrangera		0	2

ANÀLISIS ES 4.4
Encara no disposem de dades sobre tesis defensades ja que el Programa de Doctorat en Quaternari i Prehistòria va ser verificat i les primeres matrícules es van realitzar al curs 2020-21. Per aquest motiu encara no es pot realitzar un anàlisi d'aquest punt.
ACTUACIONS IMPLANTADES ES 4.4
VALORACIÓ FINAL i BONES PRÀCTIQUES ES 4.4
☐ En progrés vers l'excel·lència ☐ S'assoleix ☐ S'assoleix amb condicions ☐ No s'assoleix
Justificació
No disposem de dades per poder realitzar una valoració d'aquest punt.
SEGUIMENT PROPOSTES DE MILLORA ES 4.4 NOVES PROPOSTES DE MILLORA ES 4.4

El programa de doctorat és de recent implantació i no té definit pla de millora anteriors.	Fruit del seguiment i anàlisis de la titulació no considerem encara necessari incorporar accions de millora.
--	--

Estàndard 5: Eficàcia dels sistemes de suport a l'aprenentatge

5.1 Els recursos disponibles són adequats al nombre de doctorands/es i a les característiques del programa de doctorat

L'Estàndard 5.1 es considera transversal, per tant, l'anàlisi i justificació de la valoració de l'assoliment d'aquest estàndard es realitza a nivell d'ED i és la següent:

De l'anàlisi i la revisió que ha fet l'ED segons el descrit al *PR-ED-021 Detecció de les necessitats de recursos humans*, es considera què pel que fa al personal tècnic, de gestió i d'administració i serveis (PTGAS) disposa d'una qualitat i una experiència molt adequades per al desenvolupament de les seves funcions. No obstant, degut al volum creixent i considerable de feines de l'ED, l'estructura de la plantilla del personal PTGAS i el seu nombre són insuficients per atendre als membres de l'ED i desenvolupar les tasques de gestió i administratives i garantir el funcionament de l'ED i de les titulacions. S'han dut a terme les gestions oportunes per incrementar el nombre de PTGAS assignat a l'ED de forma temporal, d'acord amb la proposta de millora 24-25-PM-ED-5.06 Incorporar personal per gestionar l'increment de feines a l'ED (gestió despeses de tribunals i certificació del SIGQ).

Aquesta acció dona cobertura a feines de nova adjudicació a l'ED com aquelles que son puntuals o que es repeteixen anualment en determinats períodes de l'any:

- A) Anualment, entre setembre i desembre, s'incrementa molt el volum de feina relacionat amb el PR-ED-014 Ingress al programa de doctorat.
- B) Des del curs 23-24 s'està treballant en preparar la certificació del SIGQ de l'ED.
- C) El curs 22-23 es va realitzar la transferència de feines, des del servei d'economia a l'ED, associades a la gestió del pagament de despeses vinculades al desplaçament dels membres de tribunals.

A més s'està millorant el sistema informàtic de gestió del dipòsit i defensa de les tesis (PR-ED-024) i de gestió de la gestió de professorat (PR-ED-021 i PR-ED-022) i com a conseqüència s'automatitzaran feines i alliberaran dedicació del PTGAS de l'ED a partir de la seva implantació prevista per finals del 2026.

El personal tècnic, de gestió i d'administració i serveis disposa d'un suport institucional notable per desenvolupar les seves funcions i progressar professionalment.

Pel que fa als recursos materials i les infraestructures es considera que són adequades per garantir el funcionament dels PD, encara que a les enquestes de satisfacció s'observen algunes deficiències que en la mesura de lo possible es traslladarà a les unitats implicades.

Els recursos materials específics que els programes de doctorat posen a disposició dels seus estudiants estan directament relacionats amb les línies i grups de recerca dels programes i aquests han variat poc respecte la verificació i acreditació del programa de doctorat. Els grups de recerca estan distribuïts en els diferents departaments, aquests grups de recerca tenen una qualitat consolidada en la seva recerca i disposen dels mitjans materials per donar suport al nombre de tesis doctorals que els programes ofereixen. Aquests recursos inclouen espais de treball per l'estudiant de doctorat, laboratoris de recerca, laboratoris de microscopia, equipaments d'alta qualitat i despeses de funcionament associades

la recerca. L'organització dels recursos materials que ofereix la URV i que posen a disposició els Centres de Recerca que participen en el programa assoleixen de manera notable els requisits bàsics que necessiten els estudiants de doctorat.

En el cas específic del programa de Doctorat en Quaternari i Prehistòria, és fonamental la col·laboració amb el centre de recerca de l'Institut de Paleoecologia Humana i Evolució Social (IPHES-CERCA) i dels/de les investigadors/es d'aquest centre de recerca. En el Departament d'Història i Història de l'Art, a l'Institut de recerca IPHES-CERCA i als espais de la URV, els/les doctorands/es disposen al seu abast dels espais específics (sales de treball i reunions, sales d'informàtica, laboratoris, etc.) per realitzar de forma complerta la seva recerca doctoral. Només en alguns casos, els/les doctorands/es realitzen la recerca de forma autònoma i només hi ha una utilització puntual d'aquests equipaments.

VALORACIÓ FINAL i BONES PRÀCTIQUES ES 5.1			
X En progrés vers l'excel·lència	☐ S'assoleix	☐ S'assoleix amb condicions	☐ No s'assoleix
Justificació Considerem molt adient la qualitat dels recursos disponibles per als doctorands/es per tal de poder realitzar la seva recerca doctoral i poder completar els seus estudis amb èxit. Valorem l'estàndard 5.1 en progrés vers a l'excel·lència.			

5.2. Els serveis a l'abast dels doctorands/es suporten adequadament el procés d'aprenentatge i faciliten la incorporació al mercat laboral

L'Estàndard 5.2 es considera transversal i, per tant, l'anàlisi i justificació de la valoració de l'assoliment d'aquest estàndard es realitza a nivell d'ED i és la següent:

Taula 5.1 Indicadors de satisfacció sobre l'ES 5.2

Indicador	19-20	21-22	23-24
Satisfacció dels doctorands amb els serveis de suport a l'aprenentatge (Moodle, Factoria digital, serveis d'autoaprenentatge, tutorització, wifi, etc.) que la URV posa a la teva disposició	8,003	7,988	8,213
Satisfacció dels estudiants amb els recursos materials (instal·lacions, laboratoris, espais, aules i -específiques, seminaris, fons bibliogràfics, accés a bases de dades, programari, serveis científicotècnics, etc) disponibles per realitzar la meua tesi doctoral	7,952	8,028	7,684
Satisfacció dels directors/es amb els recursos materials (instal·lacions, laboratoris, espais, aules i -específiques, seminaris, fons bibliogràfics, accés a bases de dades, programari, serveis científicotècnics, etc) disponibles per realitzar la tesi doctoral	7,928	8,274	8,071

De l'anàlisi i la revisió que ha fet l'ED segons el descrit al *PR-ED-017 Detecció de les necessitats de recursos materials i serveis*, a través de la satisfacció sobre els serveis que tenen a la seva disposició es desprèn que tant l'estudiantat com els directors de tesi tenen una alta satisfacció amb els serveis que s'ofereixen per donar suport al procés d'aprenentatge que facilitarà la incorporació al mercat laboral. S'observa que l'estudiantat té una valoració més limitada respecte els recursos materials instal·lacions, laboratoris, espais, aules... (7,7) que pot ser interpretada com que, en alguns casos, es troben a faltar infraestructures o recursos d'alta innovació, o unes instal·lacions més noves. També, els doctorands manifesten a través de les enquestes de satisfacció, incidències relacionades amb els serveis i recursos materials que s'analitzaran i es traslladaran als serveis implicats i a la gerència de la URV d'acord amb la proposta de millora (24-25

PM-ED-5.07 i 5.08). La URV vetlla per a que les instal·lacions i els laboratoris estiguin ben dotats i de forma permanent participa en convocatòries competitives per aconseguir-ho.

Malgrat que els diferents serveis de suport a l'estudiantat de la URV vetllen per a oferir a l'estudiant tot el recolzament que necessita, s'han recollit algunes incidències i millores que els doctorands expressen a les enquestes de satisfacció. Aquestes s'analitzaran i es traslladaran als serveis implicats i a la gerència de la URV d'acord amb la proposta de millora (24-25 PM-ED-5.07 i 5.08).

Estàndard 6: Qualitat dels resultats

6.1 Els resultats d'aprenentatge assolits es corresponen amb els objectius formatius pretesos i amb el nivell establert al Marc català de qualificacions per a l'educació superior (MCQ) per als programes de doctorat.

ACTUACIONS IMPLANTADES ES 6.1			
El desenvolupament del programa durant els cursos posteriors a l'acreditació considerem des de la coordinació que continua sent molt adequat, tenint en compte les dimensions del programa i els recursos disponibles. Cal remarcar que fins ara no s'han defensat tesis doctorals. Per la seva banda, les activitats de formació proposades tant pel programa com per la pròpia Escola de Doctorat, el Institut de Ciències de l'Educació (activitats de formació transversal) i l'IPHES es consideren apropiades i el feedback rebut per part dels estudiants és molt positiu. A partir del curs 2019-20 s'han anat programant accions formatives, com ara un Seminari anual de recerca específic per als doctorands/es i xerrades periòdiques en què van poder presentar l'estat de les seves recerques. Quant a les activitats de formació transversal ofertes per l'Escola de Doctorat i el Institut de Ciències de l'Educació de la URV, aquestes són àmpliament aprofitades pels nostres doctorands i donen un valor afegit molt important a la seva formació com a investigadors. Cal remarcar que algunes de les activitats formatives proposades s'organitzen en anglès i amb suficient temps d'antelació perquè tots els doctorands, fins i tot els que estan matriculats en règim de dedicació parcial, puguin realitzar-les.			
ANÀLISIS ES 6.1			
El programa considera que les tesis doctorals, les activitats formatives i l'avaluació són coherents amb el perfil de formació i els resultats quantitatius dels indicadors acadèmics i que el programa de doctorat i els estudiants adopten un paper actiu en el procés d'aprenentatge i d'elaboració de la tesi doctoral			
VALORACIÓ FINAL I BONES PRÀCTIQUES ES 6.1			
☐ En progrés vers l'excel·lència	☒ X S'assoleix	☐ amb condicions	☐ No s'assoleix
Justificació			
Tenint en compte la valoració que el programa continua valorant molt positivament l'assoliment d'aquest estàndard perquè considera que les tesis doctorals, les activitats formatives i l'avaluació són coherents amb el perfil de formació i els resultats quantitatius dels indicadors acadèmics i que el programa de doctorat i els estudiants adopten un paper actiu en el procés d'aprenentatge i d'elaboració de la tesi doctoral, que posen de manifest un alt nivell de formació i satisfan molt adequadament els requisits del nivell de qualificació requerit pel MCQ La metodologia utilitzada i les activitats formatives desenvolupades s'alineen satisfactòriament amb els resultats d'aprenentatge. Els criteris d'avaluació dels DAD, els plans d'investigació i les tesis doctorals són molt pertinents per certificar que tots els doctorands i totes les doctorandes han adquirit els resultats d'aprenentatge. A més les tesis doctorals responen a una planificació temàtica coherent amb els grups i les línies d'investigació o de transferència de coneixement del professorat. El programa valora l'estàndard 6.1 com assolit			

SEGUIMENT PROPOSTES DE MILLORA ES 6.1	NOVES PROPOSTES DE MILLORA ES 6.1
El programa de doctorat és de recent implantació i no té definit pla de millora anteriors.	Fruit del seguiment i anàlisi de la titulació no considerem necessari incorporar accions de millora.

6.2.El nombre de tesis doctorals defensades, la seva durada i els resultats científics que se'n deriven són adequats i coherents amb el perfil formatiu pretès.

Taula 6.1 Indicadors estàndard 6.2

Rendiment i resultats	2021-22	2022-23	2023-24	Valor objectiu	Valor llindar	Acció de millora
Durada a TC		2,5	2,69	4	5	
Durada a TP		0	0	6	8	
% Abandonaments	0%	0,0%	Ind fins proper curs	0	5,0%	
Tesis defensades TC total		2	7	7	5	
Tesis defensades TP total		0	0	2	1	
Total tesis defensades		2	7	9	6	
Nombre de tesis defensades per compendi d'articles			0	A definir propers cursos		
<i>Tesis defensades com laude</i>		1,0	7,0	--	--	
% Tesis defensades com laude		50%	100%	80%	50%	
% Tesis defensades Mencions internacionals		100,0%	71,4%	70%	50%	
% Tesis defensades a TC amb menció internacional		100,0%	71,4%	70%	50%	
% Tesis defensades a TP amb menció internacional		0,0%	0,0%	50%	40%	
<i>Tesis defensades amb menció doctorat industrial</i>		0,0	0,0	--	--	
% Tesis defensades amb menció doctorat industrial		0,0%	0,0%	--	--	
<i>Estudiants de tesis defensades amb estades de recerca</i>		4,0	5,0	--	--	
% Estades de recerca			71,4%	--	--	

Resultats científics derivats de les tesis doctorals		4	27	25	20	
Nombre de patents derivades de les tesis doctorals			0	--	--	
Tesis defensades amb publicacions		1,0	7,0	--	--	
% tesis defensades amb publicacions		50%	100%	--	--	
Tesis defensades sense publicacions		1,0	0,0	--	--	
% de tesis defensades sense publicacions		50%	0%	0%	100%	
Nombre de resultats científics per tesi doctoral		2,0	3,9	3	2	

ANÀLISIS ES 6.2				
Encara no disposem de dades sobre tesis defensades ja que el Programa de Doctorat en Quaternari i Prehistòria va ser verificat i les primeres matrícules es van realitzar al curs 2020-21. Per aquest motiu encara no es pot realitzar un anàlisi d'aquest punt.				
ACTUACIONS IMPLANTADES ES 6.2				
VALORACIÓ FINAL I BONES PRÀCTIQUES ES 6.2				
☐	En progrés vers l'excel·lència	☐	S'assoleix	☐ S'assoleix amb condicions ☐ No s'assoleix
No disposem de dades per poder realitzar una valoració d'aquest punt.				
SEGUIMENT PROPOSTES DE MILLORA ES 6.2		NOVES PROPOSTES DE MILLORA ES 6.2		
El programa de doctorat és de recent implantació i no té definit pla de millora anteriors.		Fruit del seguiment i anàlisi de la titulació no considerem necessari encara incorporar accions de millora.		

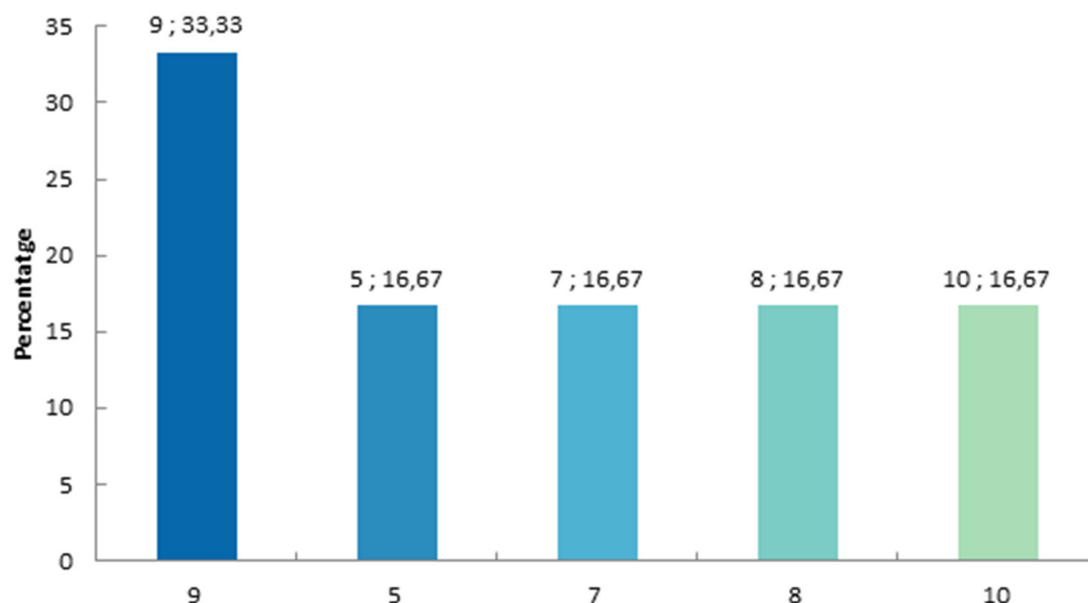
6.3. Els doctorands, les doctorandes, les persones titulades i el professorat estan satisfets amb la formació que proporciona el programa de doctorat i amb els seus resultats.

Gràcies a la implantació del *PR-ED-025 Avaluació de la satisfacció* s'ha analitzat la satisfacció dels doctorands i dels directores de tesi, l'estudi més recent que s'ha elaborat és al novembre de 2024, que corresponen a les enquestes de satisfacció dels doctorands del curs 2023-24.

Estudiants de doctorat

- La taxa de participació ha sigut de **77,8%**
- El total d'Incidències i propostes de millores obtinguts ha sigut de 2.
- El total d'aspectes positius ha estat de 0.**
- El grau de satisfacció total dels estudiants de Doctorat ha estat d'un 8

a) Anàlisi del Grau de satisfacció global dels doctorands i doctorandes del programa.

Estadística	
Total de respostes	6.00
Mínim	5.00
Màxim	10.00
Total	48.00
Mitjana	8.00
Desviació tipus (StdDev)	1.63

b) Anàlisi de les incidències, problemes , aspectes positius i propostes de millora

17.Incidències i/o problemes detectats

Resposta
Dificultad para hablar con el personal cara a cara y confusión sobre que departamento vela por cada aspecto referente a diferentes partes de la incorporación, mantenimiento y pagos sobretodo para alumnos extranjeros
L'atenció de l'oficina de mobilitat és horrible, t'ignoren els missatges, no et resolen els dubtes, et posen entrebancs. Has d'estar tu pendent de qüestions que se n'haurien d'encarregar l'oficina, però com no ho fan, has d'estar tu controlant que tot estigui en ordre, que et paguen el que et pertoca, etc. Horrible. Encara espero que em responguin correus de fa mig any.
Para la estancia en el extranjero, solicité la beca Erasmus de la URV y dentro de esta, el extra del "menys oportunitats". Después de varias convocatorias y entregas y firmas de documentos, teniendo ya parte del dinero ingresado por la URV, se me comunica 3 días hábiles antes de viajar al extranjero que no podía disponer de dicho extra de dinero ("menys oportunitats"). Se me propuso devolver parte del dinero porque todo habia sido un "error inesperado" del que no se dieron cuenta hasta casi 1 año después de haber empezado el trámite de la solicitud. Finalmente, tras muchos insistir, el international center de la urv contacto con un cargo de la organización Erasmus y me dio la razón, por lo que al final se me pagó

el importe que me correspondía. Me dejó una sensación de que si no lo hubiera peleado y consultado con distintos cargos, llamado y escrito correos, este hecho se habría quedado sin resolver. Fue una terrible experiencia, sobre todo justo antes (y durante) mi viaje al extranjero. Además, la incorporación de un año más de contrato para aquellos contratos predoctorales FI (actualmente de 3 años), tal y como dicta el EPIF.

18. Propostes per millorar els estudis de doctorat a la URV

Resposta

Alargar los contratos FI 1 año más, haciéndolos de 4 años como el resto de contratos predoctorales. Reducción del precio de la matrícula de doctorado. Tiene un precio exageradísimo y sin ningún tipo de justificación, teniendo en cuenta las matrículas de otros programas de doctorados en Catalunya u otras comunidades.

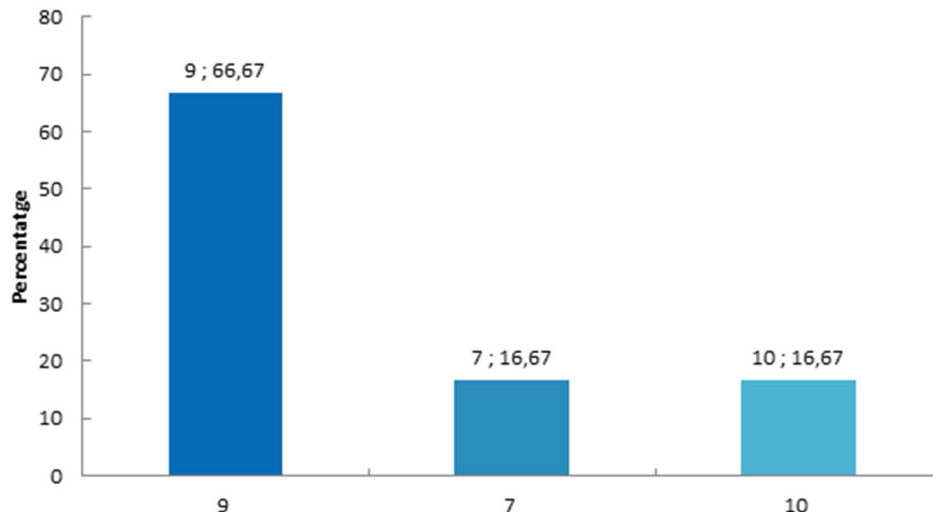
19. Aspectes positius destacables

Resposta

Directors/es de tesi

- La ràtio de participació ha sigut del **17,6%**
- El total d'incidències i propostes de millores obtinguts ha sigut de 1
- El total d'aspectes positius ha estat de gairebé 1.
- El grau de satisfacció total del Doctorat és d'un **8,83**

a) Anàlisi del grau de satisfacció global dels directores i directores de tesis.

Valor	Percentatge	Suma
9	66.67%	4
7	16.67%	1
10	16.67%	1
	Totals	6

Estadística	
Total de respostes	6.00
Mínim	7.00
Màxim	10.00
Total	53.00
Mitjana	8.83
Desviació tipus (StdDev)	0.90

b) Anàlisi de les incidències, problemes, aspectes positius i propostes de millora

26. Aspectes positius destacables

Resposta
La predisposició de la persona coordinadora del programa es fonamental i ajuda a resoldre els dubtes administratius i acadèmics que van sorgint.
Flexibilidad

27. Incidències i/o problemes detectats

Resposta
No he tingut com a director incidències que no es poguessin resoldre a través de la persona coordinador del programa.
Ninguno

28. Propostes per millorar els estudis de doctorat

Resposta
Tractar sempre d'utilitzar un llenguatge entenedor, especialment de cara a l'alumnat, que sigui el menys administratiu possible i connectat amb les casuístiques quotidianes.

ANÀLISIS ES 6.2			
A banda d'alguna surgència puntual, no podem destacar incidències i propostes de millora que hagin estat proposades per diversos doctorats/des o directors/es que puguin considerar-se rellevants. En qualsevol cas el programa tindrà en compte els propers cursos les surgències indicades respecte a la organització d'activitats transversals de formació. Respecte les bones pràctiques indicades a les enquestes de satisfacció s'observa que la valoració és en termes generals molt positiva. I per tant això es reflexa també al grau de satisfacció al seguiment i atenció per part del director/s de tesi, al sistema d'avaluació de l'activitat i el pla d'investigació que fa la URV és adequat i a l'atenció rebuda per la coordinació del programa i la comissió acadèmica.			
ACTUACIONS IMPLANTADES ES 6.2			
VALORACIÓ FINAL I BONES PRÀCTIQUES ES 6.2			
☐	En progrés vers l'excel·lència	☒	S'assoleix
☐	S'assoleix amb condicions	☐	No s'assoleix

Justificació	
Els doctorands, les doctorandes i el professorat estan molt satisfets amb la formació que proporciona el programa de doctorat, i amb els seus resultats, com demostren els valors de les enquestes de satisfacció.	
SEGUIMENT PROPOSTES DE MILLORA ES 6.2	NOVES PROPOSTES DE MILLORA ES 6.2
El programa de doctorat és de recent implantació i no té definit pla de millora anteriors.	Fruit del seguiment i anàlisi de la titulació considerem necessari incorporar les següents accions de millora: ✓ Fomentar entre l'alumnat la participació en les enquestes per obtenir un major feedback de la seva opinió. PM-QP-24-25-04

6.4. Els valors dels indicadors d'inserció laboral són adequats per a les característiques del programa doctorat

Taula 6.2 Indicadors estàndard 6.4

Inserció laboral	2022-23 (1)	2023-24 (2)	Valor objectiu	Valor llindar	Proposta de millora	Comentaris
Mostra titulats	7	np	--	--		Són titulats del PD extingit
Enquestes realitzades	9	np	--	--		
Taxa de participació titulats	78%	np				
Taxa d'ocupació (25.5)	86%	np				
Nivell d'adequació de la feina als estudis (la teva feina requereix estudis de doctorat)	100%	np				
Taxa de repetició dels estudis	100%	np				

(1) Dades extretes Informe satisfacció a titulats URV (titulats cursos 2020-23)

(2) Dades no disponibles fins proper curs, amb titulats de la cohort 23-24

ANÀLISIS ES 6.4	
El programa encara no disposa de titulats.	
ACTUACIONS IMPLANTADES ES 6.4	
Promoció dels Doctorats Industrials i s'ha treballant amb centres tecnològics, clústers empresarials i altres agents propers a la indústria per fer més promoció del programa de la Generalitat.	
VALORACIÓ FINAL i BONES PRÀCTIQUES ES 6.4	
☐ En progrés vers l'excel·lència	☐ S'assoleix ☐ S'assoleix amb condicions ☐ No s'assoleix
El programa encara no disposa de titulats.	
SEGUIMENT PROPOSTES DE MILLORA ES 6.4	NOVES PROPOSTES DE MILLORA ES 6.4
El programa de doctorat és de recent implantació i no té definit pla de millora anteriors.	Fruit del seguiment i anàlisis de la titulació no considerem necessari incorporar accions de millora.

Valoració, proposta del pla de millora i bones pràctiques

Identificació de bones pràctiques i punts forts

El Programa de Doctorat en Quaternari i Prehistòria va ser verificat al desembre 2019 i els primers estudiants es van incorporar al curs 2020-21. Per aquest motiu, la trajectòria del programa de doctorat és curta i en els estàndars corresponen les tesis defensades encara no disposem de dades. Per tant, en alguns casos encara no es pot realitzar un anàlisi d'aquests punts.

En el cas específic del programa de Doctorat en Quaternari i Prehistòria, volem destacar la col·laboració amb el centre de recerca de l'Institut de Paleoecologia Humana i Evolució Social (IPHES-CERCA) i dels/de les investigadors/es d'aquest centre de recerca. Aquesta col·laboració permet oferir als/les estudiants un espai i recursos per tal de que realitzin la seva recerca doctoral.

Resum del pla de millora:

Fruit del seguiment i anàlisi de la titulació considerem necessari incorporar les següents dues accions de millora per al proper informe de seguiment:

Estàndar 1.1. Incrementar la visibilitat del Programa de Doctorat per tal d'augmentar la captació d'alumnat procedents d'universitats de fora de Catalunya, realitzant accions de captació en les excavacions arqueològiques en les que participa de forma habitual el professorat del Programa de Doctorat.

Estàndar 6.3. Fomentar entre l'alumnat la participació en les enquestes per obtenir un major feedback de la seva opinió. En aquest sentit cal incidir en la importància de participació i fomentar la participació de l'alumnat en les enquestes.